

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

29 בספטמבר 2025

השתתפות הציבור בתפילות בבית הכנסת

סקירה מאת אילה גולדברג

- 61% מן הציבור היהודי משתתפים בתפילות ובטקסים בבתי כנסת אורתודוקסי לפחות פעם-פעמיים בשנה. 14% עושים כן בבתי כנסת רפורמים או קונסרבטיבים.
- גברים מבקרים בבתי כנסת אורתודוקסים יותר מנשים (66% לעומת 55%) ובתדירות גבוהה הרבה יותר (27% לפחות כמה פעמים בשבוע לעומת 2% בלבד המגיעות לבית הכנסת שלא בשבתות ובחגים).
- בבתי הכנסת האורתודוקסים מבקרים לפחות פעם-פעמיים בשנה מעל 95% מהחרדים והדתיים, 76% מהמסורתיים ו-31% מהחילונים. התמונה בבתי הכנסת הרפורמיים והקונסרבטיביים הפוכה – בהם מבקרים פעם-פעמיים בשנה בעיקר המסורתיים (21%) והחילונים (15%).
- בקרב מצביעי הקואליציה שיעור המתפללים בבית כנסת אורתודוקסי לפחות פעם-פעמיים בשנה גבוה יותר מאשר בקרב מצביעי האופוזיציה. מעל 85% ממצביעי המפלגות הדתיות והחרדיות, 62% ממצביעי הליכוד, 55% ממצביעי המחנה הממלכתי, 45% ממצביעי ישראל ביתנו, 43% ממצביעי מפלגת העבודה ו-37% ממצביעי יש עתיד נוהגים כך.
- ביקורים בבתי כנסת מן התנועות הליברליות שכיחים יותר בקרב מצביעי מפלגות האופוזיציה – כרבע ממצביעי מפלגת העבודה וכחמישית ממצביעי יש עתיד, ישראל ביתנו, והמחנה הממלכתי מבקרים בבתי כנסת רפורמים או קונסרבטיבים לפחות פעם-פעמיים בשנה, לעומת 14% ממצביעי הליכוד, וכ-10% ממצביעי ש"ס והציונות הדתית.

א. רקע

יום הכיפורים נחשב במסורת היהודית ליום הקדוש ביותר בשנה. בדומה לשבת, ביום זה מצווים לשובות ממלאכות היומיום, ובנוסף, צמים ומרבים בתפילות. רבים מיהודי ישראל והתפוצות, גם שאינם דתיים, לוקחים חלק ביום הזה: יש מי שמקפיד על כל מצוות היום, ויש מי שבוחר בחלק מהן: צום, הימנעות מנסיעה ברכב או השתתפות בחלק מן התפילות. סקר דעת קהל של מרכז ויטרבי במכון הישראלי לדמוקרטיה מלפני כמה שנים מראה כי רוב היהודים בישראל הולכים לבית הכנסת ביום כיפור, לכל התפילות או לחלקן, ורובם צמים ביום כיפור.¹

סקירה זו עוסקת בהשתתפות של הציבורי היהודי בתפילות או בטקסים דתיים בבתי הכנסת בכלל, ובתפילות יום כיפור בפרט. הסקירה מבוססת על ניתוח לסקר מקיף שנערך במכון הישראלי לדמוקרטיה בספטמבר 2024 עבור

¹ תמר הרמן ואור ענבי, [רוב הציבור היהודי מתכוון לצום ביום כיפור](#). אתר המכון הישראלי לדמוקרטיה, 7.10.2019. על פי סקר זה, 60% מתכננים לצום ביום הכיפורים ו-5% נוספים מתכננים לשתות אך להימנע מאכילה (לעומת 63% בשנת 2000 ו-73% בשנת 1994). לגבי השתתפות בתפילות, 54% מתכננים להגיע לבית הכנסת, מהם 23% לכל התפילות, 19% לחלקן ועוד 12% לשמוע את תקיעות השופר (סקר זה לא הבחין בין בתי כנסת מזרמים שונים).

אמיר אלשיין
יו"ר הוועד המנהל

הנשיא העשירי ראובן ריבלין
יו"ר של כבוד

יוחנן פלסנר
נשיא

חברי הוועד המנהל

עו"ד ליאת אהרנסון
אלי גרונר
פרופ' ורד וניצקי-סרוסי
ד"ר חן ליכטנשטיין
מול מועלם
שגיר לשעבר שלי מרדור
פרופ' פאדיה נאסר אבו-אלהיג'א
עו"ד אבי פישר
ד"ר מיכל צור
יוסי קוצניק

המועצה הבין-לאומית

פרופ' רונלד דניאלס, יו"ר

השופטת רוזלי סילברמן אכלה, קנדה
אן אפיבאום, ארה"ב
השופטת דורית ביניש, ישראל
השופט סטיבן ברייר, ארה"ב
פרופ' משה הלברטל, ישראל
פרופ' כריסטוף מרקשטיס, גרמניה
ד"ר שרון טריאן, ארה"ב
השופט אברהם סופר, ארה"ב
ברט טפנט, ארה"ב
פרופ' גרהרד קספר, ארה"ב
הארייט שליפי, ארה"ב

סגני נשיא

פרופ' סוזי נבות, מחקר
ד"ר ישי ג'סיין פרס, אסטרטגיה

עמיתים בכירים

פרופ' תמר הרמן
פרופ' נתן זוסמן [אורח]
פרופ' עמית כהן
מר תומר לוטן [אורח]
פרופ' יותם מרגלית
פרופ' דניאל סטטמן
פרופ' בני פורת
פרופ' קרנית פלוג
פרופ' מרדכי קרמיצר
פרופ' גרעין רהט
ד"ר תהילה שורץ אלטשולר
פרופ' יובל שני

מייסדים

ד"ר אריק ברמון
ברנד מרבוס (1929-2024)
מוכיר המדינה ג'ורג' שולץ (1920-2021)

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

"דו-שנתון דת ומדינה בישראל" בהוצאת המכון (עורכים: אריאל פינקלשטיין, אילה גולדברג, שלומית רביצקי טור-פז, יערי פדן). הסקר כלל 1,001 מרואיינות ומרואיינים יהודים בגילי 18 ומעלה, שהם מדגם מייצג של החברה היהודית בישראל.

בסקר נאספו נתוני השתתפות בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת אורתודוקסי, וכן בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי. כלומר, השאלות בסקר לא היו על דפוסי תפילה בכלל אלא על דפוסי הביקור בבית כנסת. כמו כן, השאלות עסקו בביקור בבית הכנסת לצורך תפילה או טקס דתי, ובכך עשויים להיכלל גם אירועים כגון ברית מילה, בר ובת מצווה וטקסי נישואין. לפני המשיבים הוצגו כמה אפשרויות תשובה: מדי יום, מספר פעמים בשבוע, בעיקר בשבתות וחגים, פעם או פעמיים בשנה ובכלל לא.

ניתן לשער כי דיווחים על השתתפות בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת בתדירות של פעם או פעמיים בשנה או יותר מייצגים בקירוב את השתתפות הציבור בתפילות הימים הנוראים, ובעיקר ראש השנה ו/או יום כיפור, אם כי בחלק מהמקרים כאמור ייתכן שמדובר בהשתתפות באירועים משפחתיים.

ב. השתתפות בתפילה בבית כנסת לפי זרם

רוב היהודים נוהגים להשתתף בתפילות בבית הכנסת לפחות פעם בשנה. שיעור ההשתתפות בתפילה בבית כנסת אורתודוקסי באופן כללי עומד על 61%, והוא גבוה באופן משמעותי משיעור ההשתתפות בתפילה בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי העומד על 14%, על כן המשך סקירה זו תעסוק בהשוואה בין המגמות הפנימיות של שיעור ההשתתפות בתפילה בבית כנסת מכל אחד מהזרמים.

ג. השתתפות בתפילה בבית כנסת לפי מגדר

ניתוח נתוני ההשתתפות בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת אורתודוקסי בחלוקה לפי מגדר מעלה הבדלים ניכרים בין גברים לנשים:

תרשים 1. תדירות השתתפות בתפילה או טקס דתי בבית כנסת אורתודוקסי, לפי מגדר (מדגם יהודים, %)

מקור: דו שנתון דת ומדינה בישראל 2024, המכון הישראלי לדמוקרטיה

שיעור הגברים שנוהגים להשתתף בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת אורתודוקסי גבוה משיעור הנשים: 66% מהגברים משתתפים בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת אורתודוקסי לפחות פעם או פעמיים בשנה, לעומת

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

55% מהנשים. בנוסף, שיעור גבוה יותר מהגברים מגיעים לבית הכנסת לעתים קרובות יותר מהנשים: בעוד שכמעט אין נשים המבקרות בבית הכנסת בתדירות גבוהה יותר משבתות וחגים (2%), 27% מהגברים מגיעים לפחות מספר פעמים בשבוע, ורובם (21%) אף מגיעים מדי יום.

לעומת זאת, בבתי כנסת רפורמיים וקונסרבטיביים אין הבדלים ממשיים בדפוסי הביקור בין גברים לנשים: נמצא כי 15% מהגברים ו-14% מהנשים נוהגים להשתתף בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי, רובם פעם או פעמיים בשנה.

תרשים 2. תדירות השתתפות בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי, לפי מגדר (מדגם יהודים, %)

מקור: דו שנתון דת ומדינה בישראל 2024, המכון הישראלי לדמוקרטיה

ד. השתתפות בתפילה בבית כנסת לפי הגדרה דתית

על מנת להעריך בקירוב את מידת ההשתתפות בתפילות יום הכיפורים, התרשימים הבאים יתמקדו במי שענה כי הוא עושה זאת לכל הפחות פעם או פעמיים בשנה. בשל ההבדל שנמצא בין גברים לנשים המבקרים בבית כנסת אורתודוקסי, במקרה זה הנתונים יוצגו גם בחלוקה מגדרית.

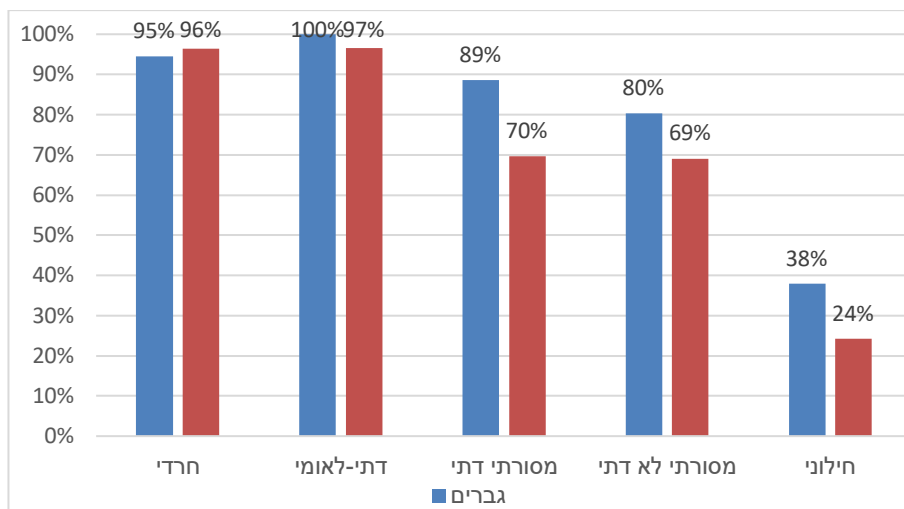
בקרב כלל המסורתיים שיעור המשתתפים – גברים ונשים – בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת אורתודוקסי לפחות פעם בשנה עומד על 76%, ובקרב דתיים לאומיים וחרדים, על יותר מ-95%, בעוד שבקרב חילונים שיעור זה עומד על 31%. כלומר בין המסורתיים הלא דתיים ובין החילונים ישנו פער של יותר מ-40% בשיעור המבקרים בבית כנסת.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

תרשים 3. שיעור המשתתפים בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת אורתודוקסי לפחות פעם או פעמיים בשנה, לפי מגדר והגדרה דתית (מדגם יהודים, %)

מקור: עיבוד לסקר דו שנתון דת ומדינה בישראל 2024, המכון הישראלי לדמוקרטיה

הפער בין גברים ונשים קיים גם בחלוקה לפי הגדרה דתית, כך שכמעט בכל קבוצה גברים משתתפים בתפילה בבית כנסת בשיעור גבוה יותר מנשים, זאת מלבד בקרב החרדים שם נמצא שיעור דומה של גברים ונשים המשתתפים בתפילה או בטקס דתי בבית הכנסת (95%-96% בהתאמה). בנוסף, שיעור ההשתתפות של גברים עולה ככל שנעים על הציר שבין חילוני לדתי לאומי: מסורתיים פוקדים את בתי הכנסת יותר מחילונים, ודתיים-לאומיים יותר ממסורתיים.²

גם שיעור ההשתתפות של נשים בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת אורתודוקסי באופן כללי עולה ככל שנעים על הציר שבין חילונית לדתית לאומית, אך נמצאו שיעורי השתתפות דומים בין נשים מסורתיות לא דתיות ונשים מסורתיות דתיות (69%-70% בהתאמה), ובין נשים דתיות לאומיות ונשים חרדיות (96%-97% בהתאמה).

לעומת זאת, המגמה של שיעור ההשתתפות בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי על ציר ההגדרה הדתית שונה לחלוטין: הקבוצות שבקרבן שיעור זה הוא הגבוה ביותר הן קבוצת המסורתיים הלא-דתיים (22%) וקבוצת המסורתיים הדתיים (19%) ולאחריהן החילונים (15%).

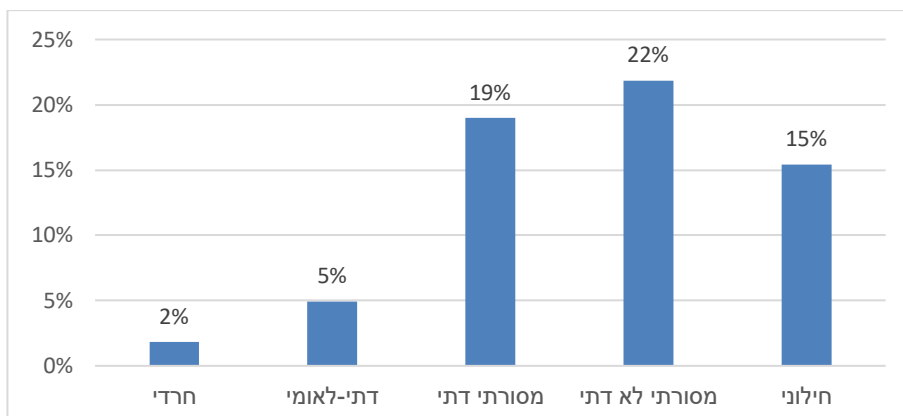
² ייתכן כי השיעור הנמוך במעט בקרב גברים חרדים ביחס לדתיים לאומיים וביחס לנשים חרדיות נובע מתת דיווח של גברים חרדים בחורי ישיבה על השתתפות בתפילה בבית כנסת מתוך כוונה להיצמד למנוסח בשאלה כ"בית כנסת", במקרה שבו הם מתפללים דווקא בישיבה (שלעניינו זהה לבית כנסת).

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

תרשים 4. שיעור המשתתפים בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי לפחות פעם או פעמיים בשנה, לפי מגדר והגדרה דתית (מדגם יהודים, %)

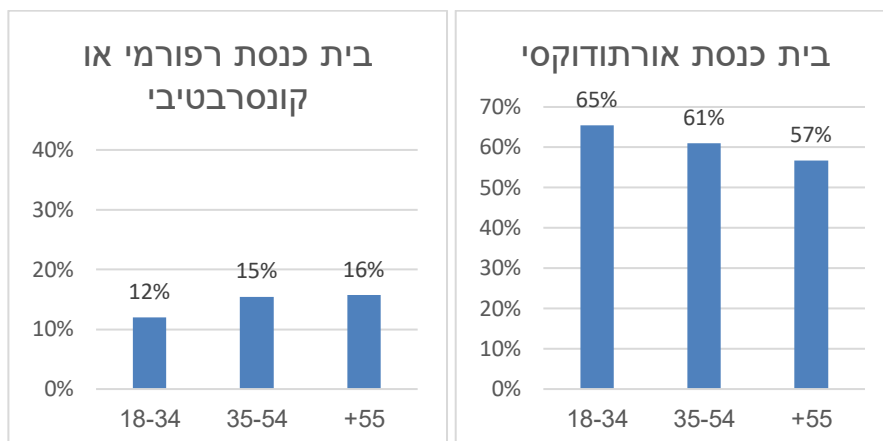

מקור: דו שנתון דת ומדינה בישראל 2024, המכון הישראלי לדמוקרטיה

ה. השתתפות בתפילה בבית כנסת לפי גיל

הפערים בין קבוצות הגיל השונות בשיעור ההשתתפות בתפילה או בטקס דתי הם קטנים, הן בבית כנסת אורתודוקסי והן בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי, והמדרג ביניהן הוא מתון. עם זאת, כאשר משווים בין הזרמים ישנה מגמה הפוכה: בעוד ששיעור המבקרים בבית כנסת אורתודוקסי יורד עם העלייה בגיל, שיעור המבקרים בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי עולה עם הגיל.

תרשים 5. שיעור המשתתפים בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת לפחות פעם או פעמיים בשנה, לפי זרם ולפי גיל (מדגם יהודים, %)

מקור: עיבוד לסקר דו שנתון דת ומדינה בישראל 2024, המכון הישראלי לדמוקרטיה

ו. השתתפות בתפילה בבית כנסת לפי הצבעה בבחירות

ניתוח שיעור המשתתפים בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת אורתודוקסי לפחות פעם בשנה בחלוקה לפי הצבעה בבחירות האחרונות (נובמבר 2022) מעלה פער בין מצביעי הקואליציה ומצביעי האופוזיציה. שיעור המבקרים בבית הכנסת מקרב המצביעים לכל אחת משלוש המפלגות הדתיות בקואליציה – יהדות התורה, ש"ס והציונות הדתית – גבוה מ-80%, ומקרב

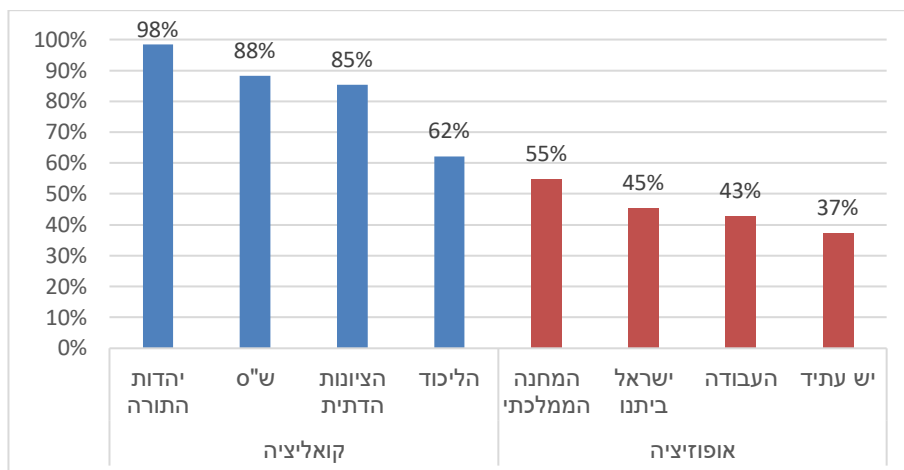

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

מצביעי הליכוד שיעור זה נמוך יותר ועומד על 62%. בקרב המצביעים למפלגות האופוזיציה, עבור רובן שיעור המבקרים בבית הכנסת נמוך מ-50%, מלבד מצביעי המחנה הממלכתי שם שיעור זה מעט גבוה יותר ועומד על 55%.

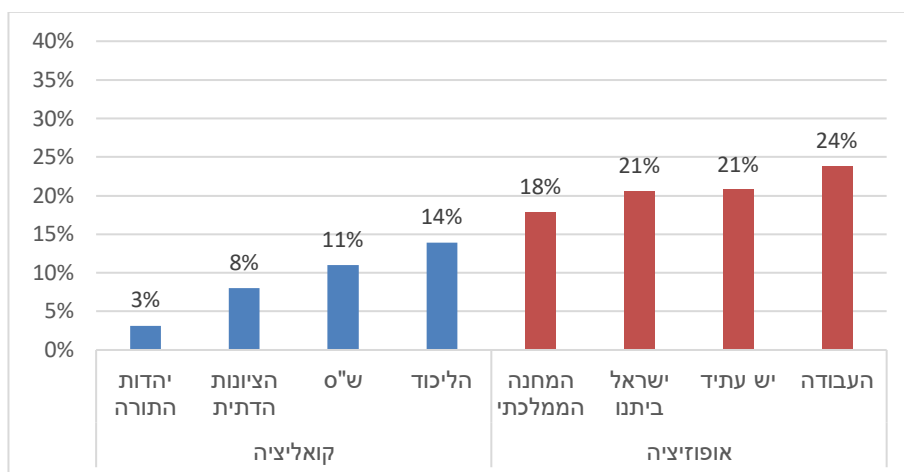
תרשים 6. שיעור המשתתפים בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת אורתודוקסי לפחות פעם או פעמיים בשנה, לפי הצבעה בבחירות (מדגם יהודים, %)

מקור: עיבוד לסקר דו שנתון דת ומדינה בישראל 2024, המכון הישראלי לדמוקרטיה

מגמת שיעור ההשתתפות בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי בחלוקה לפי הצבעה בבחירות מהווה תמונת מראה כמעט מושלמת ביחס לבית כנסת אורתודוקסי: בעוד ששיעור המבקרים בבתי כנסת מהזרמים הליברלים בקרב מצביעי מפלגות הקואליציה עומד על פחות מ-15%, ביניהן מפלגת הליכוד עם שיעור של 14%, ברוב מפלגות האופוזיציה שיעור זה עומד על 20% ואף מעט יותר, מלבד בקרב מצביעי המחנה הממלכתי שם שיעור זה מעט נמוך יותר ועומד על 18%.

תרשים 7. שיעור המשתתפים בתפילה או בטקס דתי בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי לפחות פעם או פעמיים בשנה, לפי הצבעה בבחירות (מדגם יהודים, %)

מקור: עיבוד לסקר דו שנתון דת ומדינה בישראל 2024, המכון הישראלי לדמוקרטיה

ז. השתתפות בתפילה בשני הזרמים

לסיום, מעניין לציין כי יש חפיפה מסוימת בין המבקרים בבתי כנסת אורתודוקסים ובין המבקרים בבתי כנסת רפורמים או קונסרבטיביים. כך, **19% מהמשתתפים לפחות פעם בשנה בתפילה או בטקס דתי הנערכים בקהילה אורתודוקסית משתתפים לפחות פעם בשנה גם בתפילה או בטקס דתי גם בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי.** ייתכנו לכך מספר סיבות. ראשית, ייתכן כי רבים מהמבקרים בבית כנסת, ובעיקר מי שאינם דתיים ומגיעים לעתים רחוקות, אינם בוחרים להגיע לבית הכנסת בהתאם לתפיסה דתית כלשהי, אלא לפי קריטריונים אחרים כמו קרבה למקום המגורים או היכרות עם חברים בקהילה. מעבר לכך, גם אם יש מי שהיו רוצים להשתתף בתפילה בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי בלבד, ייתכן כי בשל מיעוט בתי הכנסת הללו, כאשר אין בית כנסת כזה בקרבה למקום מגוריהם, הם יעדיפו להגיע לבית כנסת הקרוב אליהם גם אם אינו משקף את השקפתם הדתית. בנוסף ייתכן כי חלק מהמדווחים על ביקור בבית כנסת פעם או פעמיים בשנה מתייחסים להגעה לאירועים משפחתיים כמו ברית או בר מצווה, הנערכים פעמים רבות בבית כנסת, ובמקרה כזה הם אינם בוחרים באיזה בית כנסת ייערך האירוע.

ח. סיכום

רוב היהודים נוהגים להשתתף בתפילות בבית הכנסת לפחות פעם בשנה, רובם בבית כנסת אורתודוקסי. גברים מבקרים יותר ובתדירות גבוהה יותר מנשים בבית כנסת אורתודוקסי. רוב הגברים והנשים המבקרים בבית כנסת רפורמי או קונסרבטיבי עושים זאת פעם או פעמיים בשנה. תדירות הביקור בבית כנסת תלויה במידה רבה מאוד בהגדרה הדתית, כך שחילונים מבקרים מעט בבית כנסת לעומת יתר הקבוצות העושות כן בתדירות גבוהה יותר וכמעט כל החברים בהן משתתפים בתפילות בבית הכנסת לפחות פעם-פעמיים בשנה. ממצא זה מתאים גם למדרג שנמצא בין מצביעי מפלגות חילוניות, מסורתיות ודתיות, ובנוסף נמצא מדרג מתון בביקור בבית כנסת לפי קבוצות גיל.